

Виходячи з таких міркувань, можна дати таке визначення маркетингових досліджень: це безперервний процес збору, обробки та комплексного аналізу інформації про фактори маркетингового середовища з метою вироблення ефективних стратегічних і поточних рішень щодо формування конкурентних переваг окремих продуктів та (або) підприємства загалом.

Маркетингові дослідження слід розглядати як джерело достовірної та надійної інформації, яка б дала змогу підприємству розробляти ефективні маркетингові заходи для впливу на поведінку споживача. А бажана поведінка споживача для кожного підприємства полягає у виникненні в нього (споживача) відповідних реакцій щодо вибору продукції та установи, яка її пропонує. Таке трактування маркетингових досліджень підвищує увагу до системи маркетингу як центральної керівної функції управління будь-якою організацією, до чого більшість українських підприємств та їх керівний апарат поки що не готовий.

Однак тільки такий підхід до дослідження є доцільним в сучасних умовах. Оскільки споживач – єдине джерело забезпечення прибутку підприємства, а маркетинг ставить у центрі своєї орієнтації саме споживача його потреби, то тільки філософія маркетингу даватиме змогу підприємству отримувати сталі прибутки.

Література

1. **Беляевский И.К.** Маркетинговое исследование: информация, анализ, прогноз: учебн. пособие / И.К. Беляевский. – М. : Финансы и статистика, 2001. – 256 с.
2. **Диксон П.Р.** Управление маркетингом / П.Р. Диксон. – М. : ЗАО "Изд-во Бином", 1998. – 560 с.
3. **Дихтель Е.** Практический маркетинг: учебн. пособие : пер. с нем. / Е. Дихтель, Х. Хершген. – М. : Высшая шк., 1995. – 346 с.
4. **Котлер Ф.** Основы маркетинга : пер. с англ. / Ф. Котлер. – М. : Прогресс, 1996. – 324 с.
5. **Ламбен Ж.Ж.** Стратегический маркетинг. Европейская перспектива / Ж.Ж. Ламбен. – СПб. : Наука, 1996. – 589 с.
6. **Статистика рынка** : учебник / под ред. И.К. Беляевского. – М. : Финансы и статистика, 1997. – 422 с.
7. **Черчилль Г.А.** Маркетинговые исследования / Г.А. Черчилль. – СПб. : Питер, 2001. – 448 с.

УДК 658.152 *Аспір. М.М. Леус – Львівський інститут банківської справи*

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ КЛАСИФІКАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙ

Розглянуто суть та економічну природу інвестицій, теоретичні розробки терміна інвестиції та їхню еволюцію, методику класифікацій інвестицій за певними ознаками.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна діяльність, класифікаційні ознаки інвестицій

Post-graduate M.M. Leus – Lviv institute of bank affair

Theoretical methodology basis the investments classification

This article describes the point and the economic nature of the investments, theoretical elaborations of the term investment and their evolution, methods of the investment classification for the definite features.

Keywords: investments, investment activities, investment classification for the features.

Вступ. Необхідною умовою розвитку економіки є висока інвестиційна активність, яка досягається шляхом ефективного використання інвестиційних ресурсів у сфері матеріального виробництва та соціальній сфері. Саме інвестиції визначають конкурентоспроможність країни на світових ринках. Інвестиції потрібні підприємствам і організаціям для переходу до стабільної фінансово-господарської діяльності, для підвищення процесу виробництва та якості продукції. Великого значення ці процеси набувають на макроекономічному рівні, де основним завданням держави повинно бути забезпечення відкритості економіки та скорочення частки тіньового сектора, що сприятиме спрямуванню інвестицій у пріоритетні галузі виробництва.

Отже, проблема формування системи державного регулювання інвестицій, формування принципів впливу на інвестиційну діяльність, удосконалення методів стимулювання надходжень інвестиційних ресурсів з-за кордону має як теоретичне, так і практичне значення. На сьогодні є низка публікацій вітчизняних та закордонних вчених-економістів, які присвячені дослідженню та аналізу класифікації інвестицій за основними ознаками. У вивченні цієї проблеми значний внесок зробили А. Пересада, Д. Лук'яненко, С. Реверчук, Б. Губський, О. Мозговий, А. Пехник, В. Захожай, В. Мельник, В. Козюк, Р. Вернон, Ж. Кольбер, А. Сміт, У. Фішер. Їхні роботи ми проаналізуємо в основному матеріалі дослідження.

Мета роботи – уточнення категорії інвестиції та виведення на їх основі основних класифікаційних ознак інвестицій.

Методика досліджень. Сутність інвестицій, як економічного явища, розглядалася і залишилась в економічній науці дуже важливим питанням і в наш час, оскільки навколо цієї категорії відбуваються дискусії між багатьма вченими-економістами. Проведені дослідження літературних джерел та законодавчої бази показали, що досі не існує єдиної думки щодо поняття інвестиції. Інвестиції як економічне явище здавна привертала увагу вчених економістів. Термін інвестиції походить від латинського слова, що означає одягати, вкладати, а в англійській (investments) і німецькій (investition) мовах це слово є синонімом капітальних вкладень [4, 7].

У працях меркантилістів (Т. Мен, Ж. Кольбер), розглянуто суть інвестицій, яка базувалася на принципі: "джерелом багатства та інвестицій є торговий капітал, який формується завдяки успішно проведеним зовнішньоторговельним операціям". Фізіократ Ф. Кене вважав, що "інвестиції – це сума початкових авансів або капітальних вкладень з метою одержання доходів". На думку класика політичної економії А. Сміта, "обсяги заощаджень повинні дорівнювати інвестиційним запасам, оскільки накопичення грошових коштів без подальшого їх використання є винятковим явищем" [4, с. 15; 12].

Термін інвестиції вживається в економічному та правовому (нормативному) значенні. Економічне значення знаходить своє відображення у статтях, наукових працях, підручниках, а правове (нормативне) – в указах, законах, інструкціях, положеннях, розпорядженнях, інших нормативно-правових актах органів державної влади.

Д. Кейнс трактує категорію інвестиції як "приріст цінності капітально-го майна у наслідок виробничої діяльності за певний період" [7, с. 7]. Нобелівський лауреат з економіки У. Шарп зазначає: "У найширшому розумінні термін "інвестувати" означає розлучитися з грошми сьогодні з тим, щоб отримати їх більшу суму у майбутньому" [14].

"Інвестиція – це спосіб розміщення капіталу, який має забезпечити збереження або зростання суми капіталу", так вважають американські економісти Л. Гітман і М. Джонк у монографії "Основи інвестування". Словник "Інвестиції" британського автора Джеррі М. Розенберга тлумачить інвестиції як використання коштів з метою отримання ще більших коштів, для отримання доходу або для досягнення приросту капіталу, або для того й іншого" [4, с. 15-13].

В.Я. Шевчук та П.С. Рогожин зазначають, що інвестиції мають фінансове та економічне визначення. За фінансовим визначенням, інвестиції – це всі види активів (коштів), що вкладаються в господарчу діяльність з метою отримання доходу. За економічним визначенням, інвестиції – це видатки на створення, розширення, реконструкцію та технічне переозброєння основного капіталу, а також на пов'язані з цим зміни обігового капіталу, оскільки зміни у товарно-матеріальних запасах здебільшого залежать від руху видатків на основний капітал" [15]. Але це не тільки операції з основним капіталом, тому що інвестиції також спрямовуються на купівлю цінних паперів, акцій інших підприємств, придбання матеріалів у зв'язку з інфляційними очікуваннями.

На думку І. Комарова, під інвестиціями варто розуміти вкладення фінансових і матеріально-технічних засобів з метою отримання бажаного соціально-економічного ефекту [8]. Таке визначення суперечить чинному законодавству, оскільки інвестиції можуть здійснюватися також у формі ноу-хау, технологій, патентів, інших нематеріальних активів та ін.

Російський "Современный экономический словарь" визначає інвестиції таким чином: "Інвестиції – довгострокові вкладення капіталу у власній країні або за кордоном у підприємства різних галузей, підприємницькі проекти, соціально-економічні програми, інноваційні проекти" [7, с. 10]. Це визначення не є повним, оскільки не зазначає мету вкладення інвестицій – отримання прибутку або соціального ефекту. Також доцільно замінити визначення, що стосується лише довгострокового вкладення, оскільки воно може бути також коротко- та середньостроковим. Закон України "Про інвестиційну діяльність" (ст. 1) визначає інвестиції як усі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, внаслідок якої створюється прибуток (доход) або досягається соціальний ефект [6]. Це визначення – правове (нормативне). А.А. Пересада зазначає, що це визначення є не зовсім правильним, оскільки: 1) інтелектуальні цінності належать і до майнових цінностей; 2) інвестиції, крім створення прибутку або досягнення соціального ефекту, спрямовуються й на інші форми, які необхідні для розвитку підприємства, підвищення його ринкової вартості, що відображається у збільшенні сум капіталу, що вкладається; 3) необхідно уточнити "об'єкт інвестиційної діяльності". Метою вкладень в об'єкти підприємницької діяльності є збільшення суми капіталу, який інвестується в ці об'єкти, а якщо

ми будемо спрямовувати цей капітал в соціальні об'єкти, благодійну діяльність, тоді зростання суми інвестованого капіталу не спостерігатиметься. Тому необхідно замінити термін інвестування на фінансування. Відповідно до своїх зауважень автор дає своє визначення поняттю інвестиції: "Під інвестиціями варто розуміти вкладення капіталу в об'єкти підприємницької діяльності з метою забезпечення його зростання в майбутньому" [11].

На думку Н.О. Татаренка та А.М. Поручника, "інвестиції – це всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності для отримання прибутку або досягнення певних соціальних ефектів". У першому випадку інвестиції є засобом збільшення капіталу, у другому – засобом сприяння соціально-економічному розвитку суспільства.

Інвестиції у відтворення основних фондів здійснюються у формі капітальних вкладень. Деякі автори вважають, що термін інвестиції та капітальні вкладення – це синоніми. Професор В.Є. Єсипов зазначає, що слово інвестиції означає в перекладі з англійської капіталовкладення [7, с. 10-11]. І тому між науковцями поширена думка про те, що ці два терміни слід вважати синонімами. Насправді ж інвестиції – поняття ширше, ніж капітальні вкладення. Інвестиції – це будь-які вкладення (а не тільки в основні фонди), внаслідок яких отримується прибуток або досягається соціальний ефект. Тому можна вважати капітальні вкладення складовою частиною інвестицій.

Здійснивши аналіз та підсумовуючи результати досліджень вітчизняних та закордонних вчених-економістів, суть поняття інвестиції можна відобразити у такому визначенні: інвестиції – це грошові кошти, цінні папери, рухоме та нерухоме майно, результати інтелектуальної діяльності, інші цінності, які передбачені законодавством, котрі вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, метою яких є отримання прибутку та / або досягнення позитивних ефектів. Для забезпечення ефективного управління інвестиціями необхідно систематизувати їх термінологію. Проаналізувавши літературні джерела, можемо говорити про те, що існують істотні розходження щодо класифікації інвестицій та їх ознак. Вчені – економісти виділяють кілька основних класифікаційних ознак (від 2 до 15).

Найбільше класифікаційних ознак (15) виділяє І.А. Бланк: об'єкт вкладення капіталу, характер участі в інвестиційному процесі, відтворювальна спрямованість, рівень доходності, відношення до інвестора, період інвестування, взаємозв'язок, рівень прибутковості, рівень інвестиційного ризику, рівень ліквідності, форма власності інвестора, характери використання капіталу в інвестиційному процесі, регіональне джерело залучення капіталу, регіональна спрямованість капіталу та галузева спрямованість інвестицій [1].

Важливе значення для характеристики інвестицій має визначення різновидів за окремими ознаками. За об'єктами вкладання коштів (майна) вирізняють інвестиції фінансові і реальні. А.А. Пересада, В.Г. Федоренко, Т.В. Майорова В.Я. Шевчук, П.С. Рогожин трактують фінансові інвестиції як вкладення коштів у різні фінансові інструменти, фондові (інвестиційні) цінні папери, соціальні (цільові) банківські вклади, депозити, паї та ін., а реальними

інвестиціями вони вважають вкладення коштів (майна) у реальні активи – матеріальні і нематеріальні [9, 11, 13, 15].

Деякі вчені економісти, зокрема А.А. Пересада, В.Г. Федоренко, інвестиції в нематеріальні активи поділяють на інноваційні та інтелектуальні. "Інноваційні інвестиції – це вкладення в нововведення." За умов стабільності економіки всі інвестиції повинні бути інноваціями. Інноваційна форма здебільшого складається з інтелектуальних інвестицій. "Інтелектуальні інвестиції – це вкладення в об'єкти інтелектуальної власності, що впливають з авторського права, винахідницького права, права на промислові зразки і корисні моделі." В.Г. Федоренко також вважає, що інноваційні інвестиції в нематеріальні активи можуть здійснюватися двома основними формами:

- шляхом придбання готової науково-технічної продукції та інших прав (придбання патентів на наукові відкриття, винаходи, промислові зразки і товарні знаки; придбання ноу-хау; придбання ліцензій і т. ін.);
- шляхом розроблення нової науково-технічної продукції (як на підприємстві, так і за його замовленням у відповідних інжинірингових фірмах).

Що стосується дослідження поділу інвестицій за формами власності, то можна сказати, що існують відмінності у видах цієї ознаки. В.Г. Федоренко, Б.М. Щукін виділяють державні, приватні, іноземні, спільні, І.А. Бланк – лише два види – державні та приватні, Ю.І. Стадницький – три види – державні, приватні та спільні, А.А. Пересада – три види – державні, приватні та колективні [1, 11, 13, 16].

За періодом інвестування одні автори пропонують поділяти інвестиції на короткострокові і довгострокові, інші – на три види: короткострокові, середньострокові та довгострокові. Наприклад, В.Г. Федоренко, Б.М. Щукін, М.П. Денисенко виділяють короткострокові (до 1 року), середньострокові (1-3 роки) та довгострокові (понад 3 роки), а Т.В. Майорова, В.Я. Шевчук, П.С. Рогожин, А.А. Пересада схиляються до думки, що існує тільки два види: короткострокові (до 1 року) та довгострокові (більше 1 року) [3, 9, 11, 13, 15, 16]. Згідно з методологією Національного банку України, необхідно застосувати таку класифікацію: короткострокові (до 1 року), середньострокові (від 1 до 3 років) та довгострокові (більше 3 років).

За відтворювальним спрямуванням А.А. Пересада, В.Г. Федоренко, Д.Г. Лук'яненко, Б.В. Губський, О.М. Мозговий виділяють валові та чисті інвестиції. За цією класифікацією, валовими інвестиціями вважають обсяг інвестованих коштів, спрямований на відтворення у певному періоді; фонд відновлення, за рахунок якого формуються нові виробничі фонди, є джерелом чистих інвестицій [10, 12, 13].

За характером участі інвестора вважається виділення прямих та портфельних інвестицій [2, 12, 13, 15]. Прямі інвестиції здійснюються без фінансових посередників у виробничі фонди з метою одержання доходу. Такі інвестиції передбачають безпосередню участь інвестора у виборі об'єкта інвестування і внесення будь-яких цінностей на основі угоди інвестицій. Прямими вважаються інвестиції, які формують 10-25 % капіталу фірми і дають право на участь в управлінні підприємством. Портфельна інвестиція – господарська

операція, яка передбачає придбання цінних паперів, деривативів та інших фінансових активів за кошти на фондовому ринку (за винятком операцій із купівлі акцій як безпосередньо платником податку, так і пов'язаними з ним особами, в обсягах, що перевищують 50 % загальної суми акцій, емітованих іншою юридичною особою, які належать до прямих інвестицій). Основною рисою портфельних інвестицій є те, що вони передбачають лише отримання інвестором дивідендів на цінні папери, але такий інвестор не має права на участь в управлінні підприємством [16].

За ступенем ризику А.А. Пересада поділяє інвестиції на безризикові та ризикові, а також виділяє такі критерії оцінки ступеня ризику: ризик допустимий, коли існує ймовірність втратити всю суму очікуваного прибутку; ризик критичний – втрата очікуваного валового доходу після реалізації проекту; катастрофічний ризик – втрата всіх активів і банкрутство інвестора [11].

За критерієм спрямованості дій можна виділити: нетто-інвестиції – початкові інвестиції, які спрямовуються на заснування проекту; екстенсивні інвестиції, напрямком їх спрямування є збільшення виробничого потенціалу; реінвестиції – прибуток, спрямований на розширення виробництва. Виділяють реальні реінвестиції – вкладення в основний і обіговий капітали підприємств та фінансові реінвестиції – вкладення в цінні папери [2, 5].

Залежно від характеру здійснення розрізняють інвестиції: 1) активні, які пов'язані з впровадженням нової техніки, нових технологій, випуском нових видів продукції; 2) пасивні, які забезпечують підтримку певного рівня прибутковості та обсягів діяльності.

Залежно від джерел фінансування розрізняють власні кошти інвестора, запозичені та залучені [12]. Однак, згідно із Законом України "Про інвестиційну діяльність" (ст. 10), передбачено, що інвестиційна діяльність може здійснюватись за рахунок: власних фінансових ресурсів інвестора (прибуток, амортизаційні відрахування, відшкодування збитків від аварій, стихійного лиха, грошові нагромадження і заощадження громадян, юридичних осіб тощо); позичкових фінансових коштів інвестора (облігаційні позики, банківські та бюджетні кредити); залучених фінансових коштів інвестора (кошти, одержані від продажу акцій, пайові та інші внески громадян і юридичних осіб); бюджетних інвестиційних асигнувань; безоплатних та благодійних внесків, пожертв організацій, підприємств і громадян [6].

У регіональному аспекті інвестиції поділяють на внутрішні, закордонні та іноземні [12, 13, 15]: 1) внутрішні – вкладання капіталу суб'єктами господарської діяльності держави; 2) закордонні – вкладання коштів в об'єкти інвестування за межами території держави (придбання цінних паперів закордонних компаній, майна і т.д.). 3) іноземні – вкладання капіталу іноземними юридичними і фізичними особами, іноземними державами, міжнародними урядовими і неурядовими організаціями.

За ступенем залежності від прибутку виділяють автономні та похідні інвестиції. Похідні взаємозалежні з динамікою обсягу чистого прибутку через механізм його розподілу на споживання і заощадження. Автономні характеризують вкладення капіталу, зумовлене дією чинників, які не пов'язані з

формуванням і розподілом чистого прибутку (наприклад, природоохоронними заходами) [12]. На думку вчених, досліджуючи інвестиційні потреби підприємства, необхідно виділити: 1) інвестиції, необхідні для здійснення інвестиційного проекту (прямі інвестиції); 2) супутні інвестиції, які вкладуються в об'єкти, які безпосередньо пов'язані з прямим об'єктом; 3) інвестиції, які пов'язані з науково-дослідними роботами [2]. Узагальнену класифікацію інвестицій зображено на рис. 1.

ВИДИ ІНВЕСТИЦІЙ		
ЗА ОБ'ЄКТАМИ ВКЛАДЕННЯ: - фінансові - реальні: *матеріальні *нематеріальні: - інноваційні - інтелектуальні	ЗА ФОРМОЮ ВЛАСНОСТІ: - державні - приватні - колективні	ЗА ПЕРІОДОМ ІНВЕСТИВАННЯ: - короткострокові - середньострокові - довгострокові
ЗА ВІДТВОРЮЮЧИМ СПРЯМУВАННЯМ: - валові - чисті	ЗА ХАРАКТЕРОМ УЧАСТІ ІНВЕСТОРА: - прямі - портфельні	ЗА РІВНЕМ РИЗИКУ: - безризикові - ризикові: *низькоризикові *середньоризикові *високоризикові
ЗА СПРЯМОВАНІСТЮ ДІЙ: - нетто-інвестиції - екстенсивні інвестиції - реінвестиції	ЗА ХАРАКТЕРОМ ЗДІЙСНЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ: - активні - пасивні	ЗА ДЖЕРЕЛАМИ ФІНАНСУВАННЯ: - власні - позичені - залучені
ЗА РЕГІОНАЛЬНОЮ ПРИНАЛЕЖНІСТЮ ІНВЕСТОРА: - внутрішні - закордонні - іноземні	ЗА СУПЕНЕМ ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД ПРИБУТКУ - похідні - автономні	ЗА ІНВЕСТИЦІЙНИМИ ПОТРЕБАМИ ПІДПРИЄМСТВА: - прямі - супутні - інвестування НДР

Рис. 1. Класифікація інвестицій

Висновки. Інвестиції є важливим полем для теоретичних досліджень, обліку та аналізу у вітчизняній та міжнародній економіці. Ми здійснили дослідження літературних джерел, на основі яких було уточнено суть поняття інвестиції та їхніх класифікаційних ознак.

Література

1. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент. – К. : МП "ІТЕМ" ЛТД, "ЮНАЙТЕД" Лондон трейд Лимитед", 1995. – 448 с.
2. Вовчак О.Д. Інвестування : навч. посібник. – Львів : Вид-во "Новий Світ – 2000", 2007. – 544 с.
3. Денисенко М.П. Основи інвестиційної діяльності : підручник. – К. : Аперта, 2003. – 338 с.

4. Єрмоменко А.А. Мотиваційний механізм міжнародного руху капіталу та інвестиційного процесу // Проблеми розвитку зовнішньоекономічних зв'язків і залучення іноземних інвестицій: регіональний аспект: зб. наук. праць. – Донецьк : ДонНУ, 2007. – С. 1512-1513.
5. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л., Смовженко Т.С. Фінансовий словник. – 2-ге видання, виправлене та доповнене. – Львів : Вид-во "Центр Європи", 1997. – 576 с.
6. Закон України "Про інвестиційну діяльність" № 1560-ХІІ від 18.09.1991 р.
7. Захарін С.В. Механізм державного регулювання іноземного інвестування : монографія / під ред. член-кор. НАНУ, д-р екон. наук М.С. Герасимчук. – К. : НАН України. Ін-т економіки, 2003. – 161 с.
8. Комаров И. Инвестиции и рынок. – М. : Знание, 1991. – 115 с.
9. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність : навч. посібник. – К. : ЦУЛ, 2003. – 376 с.
10. Міжнародна інвестиційна діяльність : підручник / Д.Г. Лук'яненко, Б.В. Губський, О.М. Мозговий та ін. / за ред. д-ра екон. наук, проф. Д.Г. Лук'яненка. – К. : Вид-во Київського НЕУ, 2003-387 с.
11. Пересада А.А. Інвестування : навч. посібник. – К. : Вид-во Київського НЕУ, 2004. – 250 с.
12. Пересада А.А. Управління інвестиційним процесом. – К. : Лібра, 2002. – 472 с.
13. Федоренко В.Г. Іноземне інвестування економіки України : навч. посібник. – К. : МАУП, 2004. – 272 с.
14. Шарп У., Александер Г. Инвестиции : пер. с англ. – М. : ИНФРА-М, 1999. – 1028 с.
15. Шевчук В.Я., Рогожин П.С. Основи інвестиційної діяльності. – К. : Генеза, 1997. – 384 с.
16. Щукін Б.М. Інвестування : курс лекцій. – К. : МАУП, 2004. – 216 с.

УДК 336.76

*Здобувач Г.Є. Шпаргало; здобувач І.Я. Шеремета;
здобувач С.М. Мацера – Львівська КА*

РЕГУЛЯТИВНІ АСПЕКТИ ЕВОЛЮЦІЇ ГРОШОВИХ СИСТЕМ

Розглянуто еволюцію грошових систем з їх розподілом на регульовані та саморегульовані. Виокремлено роль держави в кожному типі грошових систем.

*Competitor G.Ye. Shaprgalo; competitor I.Ya. Sheremeta;
competitor S.M. Macera – L'viv commercial academy*

Regulatory aspects of monetary systems evolution

Evolution of monetary system is covered from aspect of their division on regulable and selfregulable. The role of state in each type of monetary system is considered.

Вступ. Грошові системи в самій своїй суті передбачають інституційне законодавче закріплення, а тому є важливим атрибутом кожної держави. Водночас досягнення макроекономічної стабільності є неможливим без стабілізації грошового обігу, що актуалізує порушену проблему.

Різні аспекти функціонування грошових систем, грошового регулювання економіки та впливу грошей на соціально-економічний розвиток досліджено в працях українських економістів М. Артуса, Б. Івасіва, В. Лагутіна, А. Мороза, М. Савлука, Т. Смовженко, В. Стельмаха, З. Скринник [1-5]. Проте фінансово-економічні кризи останніх років породжують чимало нових питань стосовно стабільності сучасної грошової системи та ролі держави в її стабілізації. Нерідко економісти звертаються до історичного досвіду грошових систем, базованих на золоті та до переваг їх стабільності. Водночас зазначені питання залишається неналежно висвітленими в економічній літературі.